

Cite as: Tüfenk, M. Burak. "A Review of Financial Freedom: A Step-by-Step Investment and Savings Guide". *Amasya Social Sciences Research Journal*, 3/2 (30 September 2026), 315-319.

Atıf: Tüfenk, M. Burak. "Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi Üzerine Bir İnceleme". *Amasya Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3/2 (30 Eylül 2026), 315-319.

A Review of Financial Freedom: A Step-by-Step Investment and Savings Guide

Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi Üzerine Bir İnceleme

M. Burak Tüfenk 

¹ VHKİ, Ticaret Bakanlığı, Kayseri, Türkiye, ORCID: 0000-0002-6757-395X

Geliş Tarihi / Received:

18.03.2026

Kabul Tarihi / Accepted:

11.08.2026

Yayınlanma/ Published:

30.09.2026

Sorumlu Yazar / Corresponding Author

M. BurakTüfenk

buraktufenk@hotmail.com

Telif Hakkı ve Lisans / Copyright & License:

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır (Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0).

KİTAP İNCELEMESİ / BOOK REVIEW

Ünal, Serkan - Özdemir, Şebnem. *Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi*. İstanbul: Kronik Kitap, 2. Basım, 2024, 208 s.

Finansal okuryazarlık, son yıllarda yalnızca iktisat alanyazınının değil kamu politikası tartışmalarının da temel başlıklarından biri hâline gelmiştir. Emeklilik birikiminden borçlanma tercihine, konut alımından portföy oluşturmaya kadar geniş bir alanda bireyin kendi kararını verme yükümlülüğü artmış; bu durum finansal bilginin refah üzerindeki belirleyiciliğini görünür kılmıştır. Uluslararası alanyazın, finansal bilginin bireylerin ekonomik kararları üzerinde belirleyici bir etkisi bulunduğunu ortaya koymakta; nedensel

bağın kurulmasındaki güçlüğe rağmen mevcut bulgular nedenselliğin bilgidan davranışa doğru işlediğine işaret etmektedir (Lusardi - Mitchell, 2014, 34).

Aynı alanda yürütölen ölçüm çalışmaları, temel kavramların kavranma düzeyinin sınırlı kaldığını da göstermektedir. OECD/INFE 2023 araştırmasına katılan ölkeler ve ekonomiler ortalamasında yetişkinlerin yüzde 84'ü enflasyonun tanımını bilmekte, ancak yalnızca yüzde 63'ü paranın zaman değerini kendi birikimine uygulayabilmekte; bileşik faize ilişkin soruyu doğru yanıtlayanların oranı yüzde 42'de kalmaktadır (OECD, 2023, 7). Bu tablo, temel kavramları teknik olmayan bir dille aktaran uygulamaya dönük yayınların önemini ortaya koymaktadır.

Serkan Ünal ve Şebnem Özdemir tarafından kaleme alınan Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi bu ihtiyaca karşılık veren çalışmalardan biridir. 2024 yılında ikinci baskısı yayımlanan 208 sayfalık eser; tasarruf disiplini, yatırım araçları, portföy ve bütçe yönetimi, finans matematiği, yatırımcı psikolojisi ve borsa ilkelerini uygulamaya dönük bir çerçevede bir araya getirmektedir.

Eser, akademik araştırmalara, piyasa verilerine ve hesaplama örneklerine başvurmakla birlikte bunları geniş okuyucu kitlesine yönelik bir rehber biçiminde sunmaktadır. Yazarlar, geçmişte finansla ilgilenmemiş kişilerin farkındalığını artırmayı ve finansal özgürlük yolculuğunu sürdürenlere ek bilgi sağlamayı hedeflediklerini açıkça belirtmektedir (Ünal - Özdemir, 2024, 11-12). Dolayısıyla kitabın katkısı kuramsal bir model geliştirmekten çok, farklı bilgi düzeylerindeki okuyucular için dağınık finansal bilgileri düzenleyen pedagojik ve uygulamalı bir çerçeve kurmasıdır.

Teknik kavramların gündelik örneklerle açıklanması, finansla yeni tanışan okuyucu açısından erişilebilirliği artırmaktadır. Bununla birlikte hedef kitlenin geniş tutulması; temel tanımlarla fon seçimi, portföy yönetimi ve şirket değerlendirmesi gibi görece ileri başlıkların aynı anlatı içinde yer almasına yol açmaktadır. Bu çeşitlilik farklı düzeylerdeki okuyuculara seçenek sunarken bazı konuların kısa geçilmesine, özellikle ikinci bölümde ise bölüm içi yoğunluğun artmasına neden olmaktadır.

Eser beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm finansal özgürlüğün gerekçelerini; ikinci bölüm yatırım araçlarından bütçe, acil durum fonu ve finans matematiğine uzanan yirmi bir adımı; üçüncü bölüm para, borsa, bileşik getiri, piyasa zamanlaması, ekonomik döngüler, Türkiye'nin yatırım ortamı ve Bireysel Emeklilik Sistemi'ni; dördüncü bölüm yatırımcı psikolojisini; beşinci bölüm ise borsaya ilişkin on iki kuralı ele almaktadır.

Birinci bölümde finansal özgürlük, yalnızca yüksek bir birikim tutarı değil, bireyin iş ve yaşam tercihlerini genişleten ekonomik güvence olarak tanımlanmaktadır. Tasarrufun olası yararları örnek ve grafiklerle açıklanmakta; bölümün sonunda Türkiye'de 3.844 kişiye uygulanan temel finansal okuryazarlık ve borsa bilgisi testi sunulmaktadır (Ünal - Özdemir, 2024, 15-26).

Bölümün güçlü yanı, finansal özgürlüğü yüksek gelirle özdeşleştirmemesi ve okuyucuya kendi bilgi düzeyini sınaama olanağı vermesidir. Bununla birlikte test, X

üzerinden ve ağırlıklı olarak finans içeriklerini izleyen katılımcılarla gerçekleştirilmiştir; örneklemin temsil gücü ve uygulama yöntemi ayrıntılı biçimde tartışılmamaktadır. Bu nedenle sonuçlar akademik bir araştırmanın bulguları olarak değil, okuyucunun farkındalığını destekleyen betimleyici bir gösterge olarak değerlendirilmelidir. Eser, düşük gelir ve zorunlu harcama baskısını ilerleyen sayfalarda kabul etmekteyse de bu yapısal koşulları sınırlı ölçüde tartışmakta, çözüm eksenini ağırlıkla bireysel planlama ve disiplin üzerine kurmaktadır (Ünal - Özdemir, 2024, 77-84).

İkinci bölüm kitabın en hacimli kısmıdır. Dolar ve avro, TL mevduat, devlet iç borçlanma senetleri, Eurobond, gayrimenkul, borsa, altın ve yatırım fonları tanıtılmakta; daha sonra doğru bilgi kaynağı seçimi, fon ve portföy yönetimi, bütçe, harcama, acil durum fonu ve finans matematiği gibi başlıklar, kendini güncel tutma ve profesyonel destek almayla tamamlanan yirmi bir adım içinde işlenmektedir (Ünal - Özdemir, 2024, 29-100).

Yatırım araçları incelenmeden önce beklenen getiri, risk, oynaklık ve likidite kavramlarının tanımlanması, araçların ardından aynı ölçütler üzerinden karşılaştırılmasını mümkün kılmakta ve bölümün kurgusunu tutarlı hâle getirmektedir. Risk-getiri ilişkisinin yalnızca sözlü uyarılarla bırakılmayıp olasılıklı senaryolarla açıklanması ve araçların beklenen getiri, oynaklık, kısa ve uzun vadeli risk ile likidite bakımından tek bir tabloda karşılaştırılması bölümün belirgin üstünlüğüdür. Böylece okuyucu, yüksek beklenen getirinin tek başına seçim ölçütü olamayacağını görebilmektedir. Öte yandan tablodaki nitel derecelendirmeler kolay okunmakla birlikte bunların yatırım vadesine, piyasa koşullarına ve yatırımcı profiline bağlı olarak değişebileceği daha görünür kılınabilirdi. Bölümün yatırım araçlarından bütçe ve finans matematiğine uzanan genişliği ise aşamalı yapıyı korumakla birlikte odağı yer yer dağıtmaktadır. Ayrıca kitabın ilerleyen bölümlerinde borsa ve şirket seçimine ayrılan ağırlık, başlangıçtaki geniş yatırım aracı dengesini hisse senetleri lehine daraltmaktadır.

Üçüncü bölümün 'Temel Kavramlar' başlığı; paranın anlamı ve kısa tarihi, hisse senedi ile borsanın işleyişi, yatırım ile spekülasyon ayrımı, bileşik getirinin gücü, piyasa zamanlaması, ekonomik döngüler, Türkiye'nin yatırım ortamı ve Bireysel Emeklilik Sistemi gibi farklı konuları kapsamaktadır (Ünal - Özdemir, 2024, 103-149).

Bileşik getirinin sayısal örnek ve tabloyla somutlaştırılması ile piyasa zamanlamasının güçlüğünün tarihsel veriler üzerinden gösterilmesi, bölümün uygulamalı niteliğini güçlendirmektedir. Türkiye'ye ilişkin BIST performansı ve Bireysel Emeklilik Sistemi verileri de anlatıyı yerel bağlama taşımaktadır. Ancak parasal tarih, borsa işleyişi, ekonomik döngüler ve emeklilik sisteminin aynı bölümde toplanması kavramsal bütünlüğü zayıflatmaktadır. Ayrıca geçmiş piyasa performansına ve mevzuata dayalı örnekler zamanla güncelliğini yitirebileceğinden, okurun bunları güncel verilerle denetlemesi gerekmektedir.

Dördüncü bölüm yatırımcı psikolojisini on beş başlık altında ele almaktadır. Kayıptan kaçınma, aşırı güven, çıpalama, doğrulama yanlılığı, çerçevelleme, pişmanlıktan kaçınma, bulunabilirlik kestirmesi ve sürü psikolojisi gibi eğilimler; araştırma bulguları, piyasa

örnekleri, tablolar ve yer yer bu etkileri sınırlamaya yönelik önerilerle açıklanmaktadır (Ünal - Özdemir, 2024, 153-194).

Bu yaklaşım, davranışsal finans boyutunu yüzeysel bir uyarı düzeyinde bırakmadığı için kitabın güçlü yönlerinden biridir. Kayıpların eş değer kazançlardan daha ağır hissedilmesi beklenti teorisinin temel bulgusuyla örtüşmekte (Kahneman - Tversky, 1979, 279); aşırı güvenle ilişkilendirilen sık işlem davranışının net getirileri aşındırabileceği de ampirik çalışmalarla desteklenmektedir (Barber - Odean, 2001, 261). Kitap bu eğilimleri somut yatırım durumlarına bağlayarak uygulama değerini artırmaktadır. Bununla birlikte çok sayıda eğilimin kırk iki sayfada ele alınması, başlıklar arasındaki açıklama derinliğinin eşit olmamasına ve bazı korunma önerilerinin kısa kalmasına yol açmaktadır.

Son bölüm, yazarların borsadaki deneyimlerinden çıkardıkları on iki kuralı dört sayfada özetlemektedir. Şirketlerin büyüme ve kâr dağıtma kapasitesine odaklanma, çeşitlendirme, yönetim kalitesi, şirket bazlı analiz, sürdürülebilir rekabet avantajı, piyasa zamanlamasından kaçınma ve uzun süre elde tutma öne çıkan ilkelerdir (Ünal - Özdemir, 2024, 197-200).

Bu ilkeler, kitabın uzun vadeli yatırım ve öz disiplin vurgusuyla uyumludur; kısa ve akılda kalıcı bir kapanış sağlamaktadır. Bununla birlikte bölüm açıkça yazarların deneyimlerinin özeti olarak kurulmuş, on iki kuralın her biri bölüm içinde ayrı bir kanıt dizgesiyle temellendirilmemiştir. Şirket yönetimi ile rekabet avantajının değerlendirilmesi de başlangıç düzeyindeki okuyucu için ek mali tablo ve sektör analizi kaynakları gerektirebilir. Bu nedenle son bölüm, doğrudan uygulanacak bir reçeteden çok önceki bölümlerle birlikte okunması gereken bir ilkeler özeti niteliğindedir.

Sonuç

Eserin başlıca gücü, finansal özgürlüğü tek bir yatırım aracına indirgmeden tasarruf, bütçe, risk, portföy, finans matematiği ve yatırımcı davranışıyla birlikte ele almasıdır. Kavramların teknik olmayan bir dille açıklanması okunabilirliği artırırken olasılıklı senaryolar, hesaplama örnekleri, grafikler ve karşılaştırmalı tablolar anlatılanların soyut düzeyde kalmasını önlemektedir. Finansal okuryazarlık testi ve Türkiye piyasalarına ilişkin veriler de okuyucunun kendi durumuyla metin arasında bağ kurmasını kolaylaştırmaktadır. Bu özellikler, kitabı finansla ilk kez ilgilenenler için bir giriş; belirli deneyime sahip okuyucular için ise bilgileri yeniden düzenleyen bir başvuru kaynağı hâline getirmektedir.

Sınırlılıklar, büyük ölçüde bu geniş kapsamın ve rehber türünün sonucudur. Düşük gelir ile zorunlu harcama baskısı kabul edilmekle birlikte finansal özgürlüğü belirleyen yapısal koşullar ayrıntılandırılmamakta; bireysel planlama temel çözüm eksenini olarak kalmaktadır. İkinci bölümün yirmi bir adımlı yapısı çok sayıda yararlı konuyu bir araya getirirken bölüm sınırlarını gevşetmektedir. Eser yatırım araçlarını başlangıçta karşılaştırmalı biçimde sunsa da üçüncü ve beşinci bölümlerde borsaya verilen ağırlık genel dengeyi hisse senetleri yönünde değiştirmektedir. Ayrıca 3.844 kişilik anket ile piyasa verileri değerli örnekler sağlamakla birlikte, yöntem ve örneklem sınırlılıkları ayrıntılı bir

akademik araştırma düzeninde tartışılmamaktadır.

Bu noktalar kitabın değerini ortadan kaldırmamakta, kullanım sınırlarını belirlemektedir. Eser akademik bir monografiden çok uygulamalı bir kişisel finans rehberidir; katkısı yeni bir kuram önermekten ziyade mevcut bilgi ve deneyimi erişilebilir bir sıraya yerleştirmesidir. Bunun yanında geçmiş getirilere, vergi uygulamalarına, fonlara ve Bireysel Emeklilik Sistemi'ne ilişkin bilgiler zamana bağlıdır. Okuyucu, kitabın ikinci baskısının Ağustos 2024'te yayımlandığını dikkate almalı ve uygulama öncesinde bu bilgileri güncel resmî kaynaklarla karşılaştırmalıdır.

Sonuç olarak Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi, finansal kararların yalnızca araç seçimine değil; bütçe disiplini, vade, risk-getiri dengesi, çeşitlendirme ve davranışsal eğilimlere bağlı olduğunu anlaşılır biçimde göstermektedir. Kitabın uygulamalı tabloları, senaryoları ve yerel verileri pedagojik katkısını güçlendirirken geniş kapsamı, borsa ağırlığı ve zamana duyarlı verileri dikkatli kullanım gerektirmektedir. Bu nedenle eser, kesin yatırım önerileri sunan ya da özgün akademik bulgu üretmeyi amaçlayan bir çalışma olarak değil, okuyucunun kavramsal çerçevesini kuran ve onu daha güncel, araç-özel kaynaklara yönlendiren dengeli bir başlangıç ve başvuru rehberi olarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

Barber, Brad M. - Odean, Terrance. "Boys Will Be Boys: Gender, Overconfidence, and Common Stock Investment". *The Quarterly Journal of Economics* 116/1 (2001), 261-292. <https://doi.org/10.1162/003355301556400>.

Kahneman, Daniel - Tversky, Amos. "Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk". *Econometrica* 47/2 (1979), 263-291. <https://doi.org/10.2307/1914185>.

Lusardi, Annamaria - Mitchell, Olivia S. "The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence". *Journal of Economic Literature* 52/1 (2014), 5-44. <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>.

OECD. *OECD/INFE 2023 International Survey of Adult Financial Literacy*. OECD Business and Finance Policy Papers 39. Paris: OECD Publishing, 2023. <https://doi.org/10.1787/56003a32-en>.

Ünal, Serkan - Özdemir, Şebnem. *Finansal Özgürlük: Adım Adım Yatırım ve Tasarruf Rehberi*. İstanbul: Kronik Kitap, 2. Basım, 2024.